

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul central (jud: I. Talmaci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Maria Gervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând recursul depus de Rodica Kușnirenco și avocatul Dragoș Chettraru,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Kușnirenco împotriva notarului Irina Gulian cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Rodica Kușnirenco împotriva hotărârii din 24 februarie 2021 a Judecătoriai Strășeni, sediul central,

c o n s t a t ă :

La data de 12 octombrie 2020 reclamanta Rodica Kușnirenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva notarului Irina Gulian cu privire la contestarea refuzului efectuării actului notarial.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a invocat că, la data de XXXXX a decedat Vasile XXXXX Ciornîi, bunelul reclamantei. Locul decesului, a fost locul ultimului domiciliu a defunctului – XXXXX, r-nul Strășeni și testament după defunct nu a rămas.

Reclamanta a indicat că, la momentul decesului, Vasile XXXXX Ciornîi era celibatar, menționând că succesorul legal de gradul întâi este tatăl petiționarei Igor Ciornîi, care nu a acceptat succesiunea la notar, dar nici de facto.

Astfel, reclamanta a subliniat că, dreptul la succesiune a trecut la Rodica Kuşnirencu și fratele ei, Sergiu XXXXX Ciornîi, care și-a expus poziția de renunțare la succesiune, în favoarea petiționarei.

Totodată, reclamanta a precizat că de la decesul bunelului Vasile XXXXX Ciornîi a intrat în posesia bunurilor din masa succesorală și anume, terenul cu nr. cadastral XXXXX și două construcții amplasate pe acesta, cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX, situate în XXXXX, r-nul Strășeni.

Reclamanta a invocat că s-a adresat către notarul Irina Gulian, pentru constatarea faptului acceptării succesiunii și deschiderea dosarului succesoral.

Rodica Kuşnirencu a specificat că, la data de 11 decembrie 2018 notarul Irina Gulian a emis decizie de refuz de constatare a faptului acceptării succesiunii și deschiderii dosarului succesoral, pe motivul insuficienței probelor prezentate în acest sens. Notarul i-a explicat reclamantei dreptul de a se adresa în instanța de judecată, pentru constatarea faptului acceptării succesiunii.

Reclamanta a relatat că, în conformitate cu prevederile art. 281–282 din Codul de procedură civilă, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de constatare a faptului cu valoare juridică – acceptarea succesiunii de fapt, după defunctul Vasile XXXXX Ciornîi, decedat la XXXXX, în termen de 6 luni din momentul decesului. Prin hotărârea din 20 mai 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost admisă cererea depusă de Rodica Kuşnirencu, fiind constatat faptul acceptării succesiunii legale de către Rodica Kuşnirencu, prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, rămas după decesul bunelului reclamantei – Vasile XXXXX Ciornîi. Prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Igor Ciornîi împotriva hotărârii din 20 mai 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central, fiind menținută hotărârea instanței de fond. Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost declarat inadmisibil recursul depus de Igor Ciornîi împotriva deciziei 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Reclamanta a menționat că, la data de 04 august 2020 s-a adresat către notarul Irina Gulian cu cerere privind deschiderea procedurii succesorale și eliberarea certificatului de moștenitor deoarece, impedimentul invocat de notar în decizia de refuz de constatare a faptului acceptării succesiunii și deschiderii dosarului succesoral din 11 decembrie 2018, a fost lichidat.

Reclamanta a relatat că la data de 26 august 2020, notarul Irina Gulian a refuzat în deschiderea procedurii succesorale și eliberării certificatului de moștenitor pe motiv că, procedura succesorală nu poate fi deschisă la cererea Rodicăi Kuşnirencu, deoarece dânsa nu face parte din clasa moștenitorilor prevăzută de lege, ca să culeagă patrimoniul lui Vasile Ciornîi, decedat la data de XXXXX și nici nu dispune de vocația succesorală la moștenirea lăsată de defunct.

Reclamanta a considerat, că actul administrativ a notarului și anume, refuzul de a deschide succesiunea și de a elibera certificatul de moștenitor, este ilegal, astfel, la data de 17 septembrie 2020 Rodica Kuşnirencu, a înaintat notarului Irina Gulian cerere prealabilă, în care și-a exprimat dezacordul cu refuzul de a executa actul notarial.

Reclamanta a comunicat că, prin răspunsul nr. 2-22 din 05 octombrie 2020, notarul Irina Gulian a respins cererea prealabilă.

În final, reclamanta a solicitat anularea deciziei de refuz de efectuare a actului notarial nr. 2-7 din 26 august 2020 și a refuzului de admitere a cererii prealabile nr. 2-22 din 05 octombrie 2020; obligarea notarului Irina Gulian de a efectua actul notarial – deschiderea procedurii succesorală în baza cererii Rodicăi Kușnirenco în privința patrimoniului decedatului Vasile Ciornii, cu eliberarea certificatului de moștenitor.

Prin hotărârea din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Kușnirenco împotriva notarului Irina Gulian cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 54-60).

Dispozitivul hotărârii din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost notificat avocatului Dragoș Chetaru, care reprezintă interesele Rodicăi Kușnirenco la data de 24 februarie 2021, fapt confirmat prin dovada de primire a copiei dispozitivului hotărârii, anexată la actele cauzei (f.d. 54).

La data de 26 februarie 2021, Rodica Kușnirenco, reprezentată de avocatul Dragoș Chetaru a depus apel împotriva hotărârii din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d. 61).

Hotărârea motivată din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost expediată Rodicăi Kușnirenco prin intermediul serviciului de livrare „Poșta Moldovei” la data de 16 martie 2021 (f.d. 63).

Din actele cauzei rezultă că, copia hotărârii motivate din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central, expediată Rodicăi Kușnirenco la adresa indicată în cererea de chemare în judecată – XXXXX, mun. Chișinău, a fost restituită instanței de fond cu mențiunea „nereclamat”, fapt confirmat prin avizul de recepție nr.DS8001521156AS (f.d. 88).

De asemenea, se evidențiază că potrivit datelor din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor hotărârea motivată din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost introdusă în program și publicată pe site-ul Portalului Național al Instanțelor de judecată la data de 16 martie 2021.

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind în termen apelul depus de Rodica Kușnirenco, reprezentată de avocatul Dragoș Chetaru la data de 15 aprilie 2021 împotriva hotărârii din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central.

Prin decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Rodica Kușnirenco, reprezentată de avocatul Dragoș Chetaru și menținută hotărârea din 24 februarie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul central (f.d. 78, 79-86).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut art. 2 din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, care statuează că, procedura notarială este guvernată de următoarele principii: legalitatea; independența notarului și supunerea numai legii; întocmirea actelor notariale în mod egal pentru toate persoanele, fără discriminare; imparțialitatea; confidențialitatea; caracterul nelitigios al procedurii notariale.

În acest context, instanța de apel a notat că, prin hotărârea Judecătorei Strășeni, sediul central din 20 mai 2019 a fost admisă cererea înaintată de Rodica

Kușnirencu privind constatarea faptului acceptării succesiunii și locul deschiderii ei, s-a constatat faptul acceptării succesiunii legale de Rodica Kușnirencu, prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral după decesul bunelului Vasile XXXXX Ciornîi, născut la XXXXX și decedat la XXXXX, cu ultimul domiciliu în XXXXX, r-nul Strășeni, și locul deschiderii succesiunii, XXXXX, r-nul Strășeni.

Instanța de apel a relatat că prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, hotărârea din 20 mai 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost menținută.

Instanța de apel a făcut referire la prevederile art. 1433 alin. (1) lit. b) din Codul civil (în vigoare de până la 01 martie 2019), potrivit căruia pot fi moștenitori, în cazul succesiunii legale, persoanele care se aflau în viață la momentul decesului celui ce a lăsat moștenirea, precum și copiii celui ce a lăsat moștenirea concepuți în timpul vieții lui și născuți vii după decesul acestuia.

Subsidiar, instanța de apel a relevat și prevederile art. 1500 alin. (1) lit. a) din Codul civil (în vigoare de până la 01 martie 2019), care statuează că în cazul succesiunii legale, moștenitori cu drept de cotă egală sunt: de clasa I – descendenții (fiii și fiicele celui ce a lăsat moștenirea, la fel și cei născuți vii după decesul lui, precum și cei înfiați), soțul supraviețuitor și ascendenții privilegiați (părinții, înfietorii) celui ce a lăsat moștenirea.

În afară de aceasta, instanța de apel a reținut prevederile art. 1501 din Codul civil (în vigoare de până la 01 martie 2019), conform căruia moștenitorii de clasă posterioară sunt chemați la succesiune legală numai dacă lipsesc moștenitori din clasele precedente sau dacă aceștia nu acceptă ori refuză succesiunea. Ei sunt chemați la succesiune și în cazul în care toți moștenitorii de clasele precedente au fost decăzuți din dreptul la succesiune.

Instanța de apel a învederat prevederile art. 1504 alin. (1) din Codul civil (în vigoare de până la 01 martie 2019), care statuează că dacă moștenitorul moare înaintea celui ce lasă moștenirea, succesorii indicați la art. 1500 alin. (3) culeg, prin intermediul instituției reprezentării, partea din moștenire care i s-ar fi cuvenit moștenitorului decedat.

Totodată, instanța de apel a menționat prevederile art. 1515 din Codul civil (în vigoare de până la 01 martie 2019), conform căruia, dacă nici unul din succesori nu a acceptat succesiunea, sau dacă toți succesorii sânt privați de dreptul la succesiune, nu există nici succesori testamentari, nici legali patrimoniul succesoral trece în proprietatea statului în baza dreptului de moștenire asupra unui patrimoniu vacant.

Instanța de apel a apreciat că prima instanță întemeiat a conchis cu privire la netemeinicia cerințelor reclamantei Rodicăi Kușnirencu, or, refuzul notarului Irina Gulian de îndeplinire a actului notarial este legal, dat fiind faptul că, din actele dosarului rezultă că Rodica Kușnirencu este nepoata defunctului – Vasile Ciornîi, decedat la data de XXXXX, respectiv, prin prisma normelor de drept enunțate mai sus, reclamanta nu face parte din clasele I, II și III de moștenitori legali.

Astfel, instanța de apel a remarcat că la caz, nu poate fi aplicată nici instituția de reprezentare, or, tatăl reclamantei Rodicăi Kușnirencu – Igor Ciornîi, la data

decesului lui Vasile Ciornîi se afla în viață, fapt stabilit prin hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul central din 20 mai 2019.

În acest context, instanța de apel a notat că instanța de fond întemeiat a conchis că, Rodica Kușnirencu nu are vocație succesorală la moștenirea lăsată, având în vedere faptul că reclamanta nu se încadrează în nici una din clasele de moștenitori, prevăzute de lege.

Instanța de apel a indicat că prin acțiunea înaintată, reclamanta Rodica Kușnirencu a pretins a fi moștenitor legal, însă, prin prisma art. 1500 din Codul civil (în vigoare la data pretinsei acceptări a moștenirii), aceasta nu se încadrează la nici una din clasele de moștenitori, iar potrivit alin. (3) al acestei norme, reprezentarea descendenților poate avea loc doar în cazul moștenirii acestora.

Prin urmare, instanța de apel a apreciat că instanța de fond întemeiat a conchis că, Rodica Kușnirencu era în drept să moștenească după bunelul său Vasile Ciornîi, ca moștenitor de clasă I, doar în contextul moștenirii, după decesul tatălui său Igor Ciornîi.

În afară de aceasta, instanța de apel a relatat că unicul moștenitor de clasă I după decesul lui Vasile Ciornîi, este fiul acestuia Igor Ciornîi, or, potrivit art. 1501 din Codul civil, moștenitorii de clasă posterioară sânt chemați la succesiune legală numai dacă lipsesc moștenitori din clasele precedente sau dacă aceștia nu acceptă ori refuză succesiunea. Ei sânt chemați la succesiune și în cazul în care toți moștenitorii de clasele precedente au fost decăzuți din dreptul la succesiune.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că potrivit art. 1504 alin. (1) din Codul civil, dacă moștenitorul moare înaintea celui ce lasă moștenirea, succesorii indicați la art.1500 alin.(3) culeg, prin intermediul instituției reprezentării, partea din moștenire care i s-ar fi cuvenit moștenitorului decedat. Reclamanta Rodica Kușnirencu ar fi avut vocație succesorală după decesul bunelului său, doar în cazul în care, în perioada de acceptare a moștenirii de către tatăl său, acesta ar fi decedat.

Instanța de apel a concluzionat că argumentele apelantei cu referire la netemeinicia hotărârii din 20 mai 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, nu pot fi reținute, or, prin aceasta s-a constatat faptul că Rodica Kușnirencu a intrat în posesia unor bunuri, iar având în vedere faptul că nu au fost prezentate alte probe, care să permită notarului deschiderea dosarului succesoral și constatarea calității de moștenitor a reclamantei, prima instanță întemeiat a refuzat în admiterea acțiunii înaintate de Rodica Kușnirencu.

La data de 20 iulie 2021, Rodica Kușnirencu și avocatul Dragoș Chetaru au depus recurs împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii (f.d. 92-94).

În susținerea recursului Rodica Kușnirencu și avocatul Dragoș Chetaru au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Suplimentar, recurenta a menționat că la momentul decesului, Vasile XXXXX Ciornîi era celibatar. Astfel, succesorii legali de gradul întâi a fost tatăl petiționarei Igor Ciornîi, care nu a acceptat succesiunea la notar și nici de facto. Astfel, dreptul la succesiune a trecut la petiționara Rodica Kușnirenco și fratele ei Sergiu XXXXX Ciornîi, care și-a expus poziția de renunțare la succesiune în favoarea reclamantei.

Recurenta a relevat, că toate circumstanțele indicate supra au fost verificate de către trei instanțe la judecarea cererii în procedura specială, privind constatarea faptului acceptării succesiunii. Pe marginea acestor circumstanțe este emisă o hotărâre judecătorească irevocabilă.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 02 iunie 2021, fiind notificată avocatului Dragoș Chetaru, la data de 20 iulie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr.DS8001924819AS, anexat la actele cauzei (f.d.90).

Instanța de recurs consideră că recursul Rodicăi Kușnirenco și a avocatului Dragoș Chetaru este depus în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 20 iulie 2021 (f.d. 92-94), adică în interiorul termenului de 30 de zile de la notificarea deciziei contestate.

La data de 16 august 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat prin intermediul poștei electronice în adresa intimatului notarului Irina Gulian copia recursului depus de Rodica Kușnirenco și avocatul Dragoș Chetaru, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 102).

Deși, la data de 16 august 2021, notarul Irina Gulian a recepționat copia recursului, aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, în care să-și expună opinia referitor la cererea de recurs depusă de Rodica Kușnirenco și avocatul Dragoș Chetaru.

Prin încheierea din 15 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Rodica Kușnirenco și avocatul Dragoș Chetaru a fost numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces

pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurențelor, au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind actele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, și de a restitui cauza la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Reieșind din prevederile art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborate cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, la data de XXXXX a decedat Vasile XXXXX Ciornîi, bunelul Rodicăi Kușnireenco. Locul decesului fiind ultimul domiciliu a defunctului – XXXXX, r-nul Strășeni. Testament după defunctul Vasile XXXXX Ciornîi nu a rămas. La momentul decesului, Vasile XXXXX Ciornîi era celibatar.

De asemenea, s-a constatat că unicul succesori legal de gradul întâi este Igor Ciornîi – tatăl Rodicăi Kușnireenco, care nu a acceptat succesiunea. Ulterior, Sergiu

XXXXX Ciornîi – fratele Rodicăi Kuşnirencu și-a expus poziția de renunțare la succesiune în favoarea petiționarei.

După decesul lui Vasile XXXXX Ciornîi, bunelului Rodicăi Kuşnirencu, ultima a intrat în posesia bunurilor din masa succesorală și anume, terenul cu nr. cadastral XXXXX și două construcții amplasate pe acesta, cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX, situate în XXXXX, r-nul Strășeni.

Imediat după intrarea în posesia bunurilor din masa succesorală Rodica Kuşnirencu s-a adresat către notarul Irina Gulian, pentru constatarea faptului acceptării succesiunii și deschiderea dosarului succesoral.

La data de 11 decembrie 2018, notarul Irina Gulian a emis decizia de refuz de constatare a faptului acceptării succesiunii și deschiderii dosarului succesoral, pe motivul insuficienței probelor prezentate în acest sens. Notarul a explicat reclamantei dreptul de a se adresa în instanța de judecată, pentru constatarea faptului acceptării succesiunii.

Prin hotărârea din 20 mai 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central a fost admisă cererea depusă de Rodica Kuşnirencu, fiind constatat faptul acceptării succesiunii legale de către Rodica Kuşnirencu, prin intrarea în posesiunea patrimoniului succesoral, rămas după decesul bunelului reclamantei – Vasile XXXXX Ciornîi.

Iar, prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Igor Ciornîi împotriva hotărârii din 20 mai 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, fiind menținută hotărârea instanței de fond.

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost recunoscut inadmisibil recursului declarat de Igor Ciornîi împotriva deciziei 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La data de 04 august 2020, Rodica Kuşnirencu s-a adresat către notarul Irina Gulian cu cerere privind deschiderea procedurii succesorale și eliberarea certificatului de moștenitor deoarece, impedimentul invocat de notar în decizia de refuz de constatare a faptului acceptării succesiunii și deschiderii dosarului succesoral din 11 decembrie 2018, a fost lichidat.

La data de 26 august 2020, notarul Irina Gulian a refuzat în deschiderea procedurii succesorale și eliberării certificatului de moștenitor, pe motiv că, procedura succesorală nu poate fi deschisă la cererea Rodicăi Kuşnirencu, deoarece aceasta nu face parte din clasa moștenitorilor prevăzută de lege, ca să culeagă patrimoniul lui Vasile Ciornîi, decedat la data de XXXXX și nici nu dispune de vocația succesorală la moștenirea lăsată de defunct.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Kuşnirencu împotriva notarului Irina Gulian cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 54-60).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul depus de Rodica Kuşnirencu, reprezentată de avocatul Dragoș Chetraru și menținută hotărârea din 24 februarie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul central (f.d. 78, 79-86).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse de recurent, constată că soluția instanței de apel, a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

În conformitate cu prevederile art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decelează că se consideră încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Conform art. 216 alin. (1) Cod administrativ, pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acțiuni: solicită părâtului și celorlalți participanți la proces referințe cu privire la acțiunea în contencios administrativ; clarifică circumstanțele ce trebuie probate și indică probele suplimentare care trebuie prezentate de către participanți în termenul stabilit expres de instanța de judecată; solicită, la cerere sau din oficiu, probele necesare examinării complete și soluționării juste a cauzei de contencios administrativ printr-o încheiere în care este stabilit termenul-limită de prezentare a acestora; efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură ședință de judecată.

În conformitate cu art. 205 alin. (1) din Codul administrativ, la examinarea acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată poate atrage în proces, din oficiu sau la cerere, persoane ale căror drepturi sânt afectate de litigiul în cauză.

La caz, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău nu a respectat prevederile art. 216 alin. (1) coroborat cu art. 205 alin. (1) din Codul administrativ și la faza pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare nu a soluționat problema intervenirii în proces a lui Igor Ciornî – tatăl Rodicăi Kușnirencu, având în vedere că notarul Irina Gulian a refuzat deschiderea procedurii succesoriale și eliberarea certificatului de moștenitor Rodicăi Kușnirencu, deoarece aceasta este nepoata defunctului – Vasile Ciornî, decedat la data de XXXXX, respectiv, prin prisma normelor de drept enunțate mai sus, reclamanta nu face parte din clasele I, II și III de moștenitori legali, iar succesorul legal de gradul întâi este tatăl petiționarei Igor Ciornî, care este în viață.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție mai precizează că cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării cauzei se soluționează prin încheiere judecătorească. La începutul ședinței de judecată, instanța verifică posibilitatea examinării cauzei în lipsa participantului/participanților citați legal.

Totodată, conform art. 219 alin. (1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 02 iunie 2021 trecând cu vederea circumstanțele enunțate, într-un mod confuz și contrar prevederilor art. 216 în coroborare cu art. 219 din Codul administrativ nu a elucidat aceste aspecte și nu a cercetat starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, ceea ce indică direct la examinarea superficială a cauzei.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestuia, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

Respectiv, având în vedere că în prezentul litigiu calitatea procesuală a părților în proces a fost viciată, ținând cont de faptul că în ordine de recurs nu se admite implicarea în proces a unor persoane care nu au fost implicate în prima instanță și în instanța de apel și corectarea erorii admise de către instanțele de judecată ierarhic inferioare la judecarea prezentei cauze în ordine de recurs nu este posibilă și întru evitarea atingerii drepturilor unor persoane ce nu au fost implicate în proces, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Rodica Kușnirenco și avocatul Dragoș Chetraru, de a casa decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în completul specializat în cauze de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

În sensul art. 6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În același context, art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează un echilibru echitabil între părți și anume, fiecărei părți trebuie să i se ofere o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condiții care nu-l plasează într-un dezavantaj substanțial față de adversarul sau oponentii săi (a se vedea Regner vs Cehia (M.C.), 19 septembrie 2017, §146). Procedând la aplicarea acestor principii, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că dreptul unei persoane la un proces echitabil este

afectat, atunci când ea nu are posibilitatea să participe într-un mod semnificativ la procedurile judiciare (a se vedea Prebil vs Slovenia, 19 martie 2019, §45).

Din aceste considerente, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o decizie întemeiată și legală, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material și procedural, aplicabile raportului litigios.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Rodica Kușnirencu și avocatul Dragoș Chetțaru.

Se casează integral decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Kușnirencu împotriva notarului Irina Gulian cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Aliona Miron

Nina Vascan